Trešdiena, 2021. gada 7. jūlijs

P9_TA(2021)0336

Ģenētiski modificēta kukurūza Bt 11 (SYN-BTØ11-1)

Eiropas Parlamenta 2021. gada 7. jūlija rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu Bt 11 (SYN-BTØ11-1), sastāv vai ir ražoti no tās (D073424/01 – 2021/2761(RSP))

(2022/C 99/08)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu Bt 11 (SYN-BTØ11-1), sastāv vai ir ražoti no tās (D073424/01,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 22. septembra Regulu (EK) Nr. 1829/2003 par ģenētiski modificētu pārtiku un barību ([1]) un jo īpaši tās 11. panta 3. punktu un 23. panta 3. punktu,

— ņemot vērā Regulas (EK) Nr. 1829/2003 35. pantā minētās Pārtikas aprites un dzīvnieku veselības pastāvīgās komitejas 2021. gada 17. maija balsojumu, kura dēļ atzinums netika sniegts,

— ņemot vērā 11. un 13. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regulā (ES) Nr. 182/2011, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu ([2]),

— ņemot vērā Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (*EFSA*) 2020. gada 25. novembrī pieņemto atzinumu, kas publicēts 2021. gada 13. janvārī ([3]),

— ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas, kurās ir iebilsts pret atļauju izmantot ģenētiski modificētus organismus (ĢMO) ([4]),

([1]) OV L 268, 18.10.2003., 1. lpp.
([2]) OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.
([3]) *EFSA* Ekspertu grupa ģenētiski modificētu organismu jautājumos zinātniskais atzinums par ģenētiski modificētas kukurūza Bt11 novērtējumu atjaunošanas atļaujai saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1829/2003 (pieteikums EFSA-GMO) RX-016), *EFSA* 2021. gada žurnāls; 19(1):6347, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2021.6347
([4]) Parlaments 8. sasaukumā pieņēma 36 rezolūcijas, kurās iebilda pret atļauju izmantot ĢMO. Turklāt devītajā sasaukumā Parlaments ir pieņēmis šādas rezolūcijas:
— Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), no tās sastāv vai ir no tās ražoti (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0028).
— Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0029).
— Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 vai kas sastāv vai ir ražoti no tās, un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā apvienotas divas, trīs vai četras atsevišķas modifikācijas MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 un DAS-40278-9 vai kas sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0030);

— ņemot vērā Reglamenta 112. panta 2. un 3. punktu,

— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kokvilnu LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0054).

— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 89788 (MON-89788-1), sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0055).

— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 un apakškombinācijas MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 un NK603 × DAS-40278-9, sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0056).

— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā apvienotas divas, trīs, četras vai piecas atsevišķas modifikācijas Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 un GA21, sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA (2019)0057).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 14. maija rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0069).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 11. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi vai trīs no vienkāršiem transformācijas notikumiem MON 87427, MON 89034, MIR162 un NK603, vai kas sastāv vai ir ražoti no tās, un ar kuru atceļ Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1111 (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0291).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 11. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), no tām sastāv vai ir no tām ražoti (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0292).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 11. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi, trīs vai četri no vienkāršiem transformācijas notikumiem MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 un NK603, vai kas sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0293).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0365).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi vai trīs no vienkāršiem transformācijas notikumiem MON 87427, MON 89034, MIR162 un MON 87411, sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0366).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), sastāv vai ir ražoti no tās(Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0367).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 88017 (MON-88Ø17-3), sastāv vai ir ražoti no tās(Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0368).

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 89034 (MON-89Ø34-3), sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0369).

— Eiropas Parlamenta 2021. gada 11. marta rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kokvilnu GHB614 × T304-40 × GHB119, no tās sastāv vai ir no tās ražoti (Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0080).

— Eiropas Parlamenta 2021. gada 11. marta rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MZIR098 (SYN-ØØØ98-3), no tās sastāv vai ir no tās ražoti (Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0081).

— ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas rezolūcijas priekšlikumu,

A. tā kā 2018. gada 24. septembrī uzņēmums "*Syngenta Crop Protection NV/SA*" saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1829/2003 11. un 23. pantu iesniedza Komisijai pieteikumu, kurā lūdza atjaunot atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu Bt 11 ("ģenētiski modificēta kukurūza") vai sastāv no tās, un kas nav paredzēti izmantošanai pārtikā un barībā, izņemot audzēšanu;

B. tā kā 2020. gada 25. novembrī *EFSA* pieņēma labvēlīgu atzinumu par ĢM kukurūzas atjaunošanas pieteikumu, kas tika publicēts 2021. gada 13. janvārī; tā kā 2009. gada 28. janvārī *EFSA* pieņēma labvēlīgu atzinumu par ĢM kukurūzas atjaunošanas pieteikumu, kas tika publicēts 2009. gada 17. februārī ([6]);

C. tā kā ģenētiski modificētā kukurūza ir izturīga pret glufozinātu saturošiem herbicīdiem, kā arī rada insekticīdo proteīnu "Bt toksīnu" Cry1Ab, kas ir toksisks konkrētiem tauriņu kārtas kaitīgajiem organismiem ([7]);

Nepietiekama herbicīdu atlieku, metabolītu un kokteiļietekmes novērtēšana

D. tā kā vairākos pētījumos konstatēts, ka herbicīdizturīgu ĢM kultūraugu audzēšana izraisa papildu herbicīdu izmantošanu, kas daudzējādā ziņā notiek tādēļ, ka rodas herbicīdizturīgas nezāles ([8]); tā kā līdz ar to sagaidāms, ka ĢM kukurūza tiks pakļauta gan lielākām, gan biežākām glufozināta devām, kādēļ var palielināties atlieku līmenis ražā;

E. tā kā glufozinmāts klasificēts kā reproduktīvajai sistēmai toksiska viela (1B) un tāpēc tam piemērojami Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1107/2009 ([9]) noteiktie izslēgšanas kritēriji; tā kā glufozināta apstiprinājums izmantošanai Savienībā izbeidzās 2018. gada 31. jūlijā ([10]);

F. tā kā tiek uzskatīts, ka novērtējums par ĢM augos konstatētajām herbicīdu atliekām un to noārdīšanās produktiem ir ārpus *EFSA* Ekspertu grupas ģenētiski modificētu organismu jautājumos (*EFSA* ĢMO ekspertu grupa) kompetences, un tādēļ to neveic kā daļu no ĢMO apstiprināšanas procesa; tā kā tā ir problēma, jo veidu, kādā attiecīgajā ĢM augā noārdās papildu herbicīdi, noārdīšanās produktu (metabolītu) sastāvu un tādējādi arī toksiskumu var veicināt pati ģenētiskā modifikācija;

G. tā kā, ņemot vērā herbicīdizturīgu ĢM augu audzēšanā izmantoto īpašo lauksaimniecības praksi, ir īpaši lietojuma modeļi, iedarbība, specifisku metabolītu rašanās un kombinēta ietekme, kam jāpievērš īpaša uzmanība; tā kā šos faktorus *EFSA* nav apsvērusi;

([6]) *EFSA* Ekspertu grupas ģenētiski modificētu organismu jautājumos atzinums par *Syngenta* pieteikumu (atsauce EFSA-GMO-RX-Bt11) par atļaujas atjaunošanu esošiem produktiem, kuri ražoti no ģenētiski modificētas kukurūzas Bt11, kas izturīga pret kukaiņiem, saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1829/2003 (*Opinion on application reference EFSA-GMO-RX-Bt11 for renewal of the authorisation of existing products produced from insect-resistant genetically modified maize Bt11, under Regulation (EC) No 1829/2003 from Syngenta), EFSA Journal 2009*; 7(2):977, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/977

([7]) EFSA 2009. gada atzinums, 2. lpp.

([8]) Sk., piemēram, Bonny S., "Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact" ("Ģenētiski modificēti herbicīdizturīgi kultūraugi, nezāles un herbicīdi: pārskats un ietekme"), *Environmental Management*, 2016. gada janvāris; 57(1), 31.–48. lpp.) https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738 un Benbrook C. M. "Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years', Environmental Sciences Europe" ("Ģenētiski modificētu kultūraugu ietekme uz pesticīdu izmantojumu ASV — pirmie sešpadsmit gadi"), *Environmental Sciences Europe*; 2012. gada 28. septembris, 24. sējums (1), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2009 (2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK (OV L 309, 24.11.2009., 1. lpp.).

([10]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79

Neatbildēti jautājumi par Bt toksīniem

H. tā kā toksikoloģiskos testus ĢM atļauju saņemšanai veic ar izolētiem Bt toksīniem; tā kā toksiskuma testus, kas veikti ar izolētiem proteīniem, var uzskatīt par maznozīmīgiem, jo Bt toksīni ĢM kultūraugos — tādos kā kukurūza, kokvilna un sojas pupas, — būtībā ir toksiskāki par izolētiem Bt toksīniem; tā kā iemesls tam ir auga šūnās esošie proteāzes inhibitori, kas aizkavē Bt toksīnu noārdīšanos, un tādējādi šie toksīni kļūst vēl toksiskāki; tā kā šī parādība ir pierādīta vairākos zinātniskos pētījumos, tostarp vienā no pētījumiem, kuru pirms 30 gadiem veica uzņēmums "*Monsanto*" un kurā tika pierādīts, ka pat ārkārtīgi zema proteāzes inhibitoru līmeņa klātbūtne palielina Bt toksīnu toksiskumu līdz pat 20 reizēm ([11]);

I. tā kā šāda veida ietekme *EFSA* veiktajos riska novērtējumos nav ņemta vērā, kaut gan tas ir būtisks faktors visiem Bt augiem, ko atļauts Savienībā importēt vai audzēt; tā kā nevar izslēgt riskus, ko šāds paaugstināts toksiskums proteāzes inhibitoru un Bt toksīnu mijiedarbības dēļ rada cilvēkiem un dzīvniekiem, kas lieto pārtiku un barību, kura satur Bt toksīnus;

J. tā kā vairākos pētījumos ir konstatēts, ka ir blaknes, kas pēc pakļaušanas Bt toksīnu iedarbībai var ietekmēt imūnsistēmu, un ka dažiem Bt toksīniem var būt palīgvielas iedarbība ([12]), proti, nonākot saskarē ar citiem proteīniem, tie var palielināt šo citu proteīnu alergēniskumu;

K. tā kā herbicīdu atlieku un to metabolītu potenciālās mijiedarbības ar Bt toksīniem novērtēšana neietilpst *EFSA* ĢMO ekspertu grupas pienākumos, un līdz ar to šāda novērtēšana netiek veikta riska novērtējuma ietvaros; tas ir problemātiski, jo ir zināms, ka atliekas, kuras veidojas pēc apsmidzināšanas ar glufozinātu, negatīvi ietekmē mikrobiomu, un tādēļ tas kombinācijā ar Bt toksīniem var, piemēram, veicināt spēcīgāku imūnreakciju ([13]);

Bt kultūras: ietekme uz nemērķa organismiem un lielāka rezistence

L. tā kā atšķirībā no insekticīdu lietošanas, ja iedarbība notiek izsmidzināšanas laikā un ierobežotu laiku pēc tās, Bt ĢM kultūraugu izmantošana rada Bt toksīnu pastāvīgu ietekmi uz mērķa un nemērķa organismiem;

M. tā kā pieņēmumu, ka Bt toksīniem piemīt viens specifisks iedarbības veids, vairs nevar uzskatīt par pareizu un nevar izslēgt ietekmi uz nemērķa organismiem, ([14]) tā kā ir ziņots, ka daudzējādā ziņā tiek ietekmēts arvien lielāks skaits nemērķa organismu; tā kā jaunākajā pārskatā ir minētas ([15]) 39 zinātniski recenzētas publikācijas, kurās ziņots par Bt toksīnu būtiski negatīvu ietekmi uz daudzām "nepiederīgām" sugām; tā kā Bt toksīnu iedarbība ar Bt kultūraugu importu saistītos izšļakstīšanās, atkritumu un kūtsmēslu rašanās procesos varētu skart vairākus nemērķa organismus; tā kā riska novērtējumā nav izvērtēta ietekme uz nemērķa organismiem;

N. tā kā riska novērtējumā nav ņemta vērā mērķa kaitīgo organismu rezistences pret Bt toksīniem attīstība, kas, iespējams, liks lietot mazāk videi nekaitīgus pesticīdus vai palielināt to devas, un pieteikumu skaits ĢM kultūraugu izmantošanai audzēšanas valstī; tā kā ASV Vides aizsardzības aģentūra plāno nākamo trīs līdz piecu gadu laikā pakāpeniski atteikties no daudziem pašreizējiem Bt kukurūzas hibrīdiem, kā arī no dažām Bt kokvilnas šķirnēm, jo palielinās kukaiņu rezistence pret šādiem kultūraugiem ([16]);

([11]) MacIntosh S. C., Kishore G. M., Perlak F. J., Marrone P. G., Stone T. B., Sims S. R., Fuchs R. L., "Potentiation of Bacillus thuringiensis insecticidal activity by serine protease inhibitors" ("*Bacillus thuringiensis* insekticīdās darbības iespēju noteikšana ar serīna proteāzes inhibitoriem"), *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 38, 1145–1152. lpp., https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051

([12]) Pārskatam sk. Rubio-Infante N., Moreno-Fierros L., "An overview of the safety and biological effects bacillus thuringiensis Cry toxins in mammals" ("Pārskats par *bacillus thuringiensis* Cry toksīnu drošumu un bioloģisko ietekmi uz zīdītājiem"), *Journal of Applied Toxicology*, 2016. gada maijs, 36(5), 630.–648. lpp., https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252

([13]) Parenti M. D., Santoro A., Del Rio A., Franceschi C., "Literature review in support of adjuvanticity/immunogenicity assessment of proteins" ("Literatūras pārskats, atbalstot proteīnu adjuvanticitātes/immunogenicitātes novērtējumu"), *EFSA Supporting Publications*, 2019. gada janvāris, 16(1):1551, (https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1551

([14]) Sk., piemēram, Hilbeck A., Otto M., "Specificity and combinatorial effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in the context of GMO environmental risk assessment" ("Bacillus thuringiensis Cry specifiskums un kombinētā toksīnu iedarbība saistībā ar ĢMO radīto vides riska novērtējumu"), *Frontiers in Environmental Science*, 2015. gads, 3:71 https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071

([15]) Hilbeck A., Defarge N., Lebrecht T., Bøhn T., "Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fail by design" ("Insekticīdie Bt. kultūraugi. *EFSA* riska novērtējuma pieeja ĢM Bt. kultūraugiem pēc izstrādes neizdodas"), *RAGES*, 2020. gads, 4. lpp. https://www.testbiotech.org/sites/default/files/RAGES_report-Insecticidal%20Bt%20plants.pdf

([16]) https://www.dtnpf.com/agriculture/web/ag/crops/article/2020/09/29/epa-proposes-phasing-dozens-bt-corn

O. tā kā, lai arī tiek apgalvots, ka Bt kultūraugu izmantošana samazina insekticīdu lietošanu, nesen Amerikas Savienotajās Valstīs publicētā pētījumā ([17]) tiek konstatēts, ka, iespējams, vairākās analīzēs par Bt kultūru ietekmi uz pesticīdu lietošanas praksi netiek ņemta vērā sēklu apstrāde un tādēļ tiek pārspīlēts insekticīdu lietošanas samazinājums (jo īpaši "apstrādātā platība") saistībā ar Bt kultūraugiem;

P. tā kā Savienība ir Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Konvencijas par bioloģisko daudzveidību (turpmāk — ANO *CBD*) līgumslēdzēja puse, un tas skaidri liecina, ka gan eksportētājām, gan importētājām valstīm ir starptautiski pienākumi attiecībā uz bioloģisko daudzveidību;

Dalībvalstu kompetento iestāžu piezīmes

Q. tā kā trīs mēnešu apspriešanās laikposmā dalībvalstu kompetentās iestādes iesniedza *EFSA* daudzas kritiskas piezīmes ([18]); tā kā šīs piezīmes ietver kritiku par pieteikuma iesniedzēja veikto literatūras meklēšanu, ka ģenētiski modificētās kukurūzas monitoringa ziņojumos par atļaujas termiņu ir nopietni trūkumi un ka lauka pētījumos iegūtie dati par glufozināta atlieku līmeņiem, ieskaitot attiecīgos metabolītus, augu materiālā pamato pārtikas, barības un vides nekaitīguma novērtējumu; tā kā viena kompetentā iestāde pieprasīja novērtēt, kā ĢM kultūraugi ietekmē bioloģisko daudzveidību ražotājvalstīs un eksportētājvalstīs, tostarp to, kā šo kultūraugu imports ietekmē kultūraugu atlasi Savienībā, kā arī izvirzīja ētisku jautājumu par to, vai Savienībā būtu jāatļauj importēt tādu produktu, kura audzēšana būs saistīta ar tāda glufozināta iedarbību uz uzņēmējiem, kas ir toksisks reproduktīvajai sistēmai un vairs nav atļauts importam Savienībā;

Savienības starptautisko saistību ievērošana

R. tā kā Regulā (EK) Nr. 1829/2003 ir noteikts, ka ĢM pārtika vai dzīvnieku barība nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt cilvēku veselību, dzīvnieku veselību un vidi un ka Komisijai lēmums ir jāsagatavo, ņemot vērā visus attiecīgos Savienības tiesību aktu noteikumus un citus leģitīmus faktorus, kas ir būtiski konkrētā jautājuma izskatīšanai; tā kā šādiem leģitīmiem faktoriem būtu jāietver arī Savienības pienākumi saskaņā ar ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem (IAM), Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām un ANO *CBD*;

S. tā kā ANO īpašā referenta jautājumos par tiesībām uz pārtiku 2017. gada ziņojumā konstatēts, ka jo īpaši jaunattīstības valstīs bīstamiem pesticīdiem ir katastrofāla iedarbība uz veselību ([19]); tā kā ANO IAM 3. mērķa 9. apakšmērķis paredz līdz 2030. gadam būtiski samazināt bīstamu ķīmisku vielu izraisītu nāves gadījumu un slimību skaitu un gaisa, ūdens un augsnes piesārņojumu un kontamināciju ([20]); tā kā līdz ar atļauju importēt ĢM kukurūzu palielinātos pieprasījums pēc šī kultūrauga, apstrādāta ar herbicīdu, kas ir reproduktīvajai sistēmai toksiska viela un ko Savienībā vairs nav atļauts izmantot, un tādējādi iedarbībai vairāk būtu pakļauti darba ņēmēji trešās valstīs; tā kā, ņemot vērā herbicīdu lietošanu lielākos daudzumos, īpašas bažas rada risks par lielāku iedarbību uz darba ņēmējiem saistībā ar kultūraugiem, kas noturīgi pret herbicīdiem;

Nedemokrātiska lēmumu pieņemšana

T. tā kā Pārtikas aprites un dzīvnieku veselības pastāvīgā komiteja, kas minēta Regulas (EK) Nr. 1829/2003 35. pantā, 2021. gada 17. maija balsojumā nolēma atzinumu nesniegt, kas nozīmē, ka atļaujai nav dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma atbalsta;

U. tā kā Komisija atzīst, ka pašreizējā prakse ir problemātiska, proti, ka lēmumus par ĢMO atļaušanu joprojām pieņem Komisija, lai gan dalībvalstis ar kvalificētu balsu vairākumu nav sniegušas pozitīvu atzinumu, kas pats par sevi ir liels izņēmums kopējā produktu atļaušanas kārtībā, taču kļuvis par normu, kad tiek pieņemti lēmumi par atļauju piešķiršanu ĢM pārtikai un dzīvnieku barībai;

([17]) Douglas M. R., Tooker J. F., "Large-Scale Deployment of Seed Treatments Has Driven Rapid Increase in Use of Neonicotinoid Insecticides and Preemptive Pest Management in U.S. Field Crops" ("Sēklu apstrāde plašā mērogā ir izraisījusi strauju neonikotinoīdu insekticīdu izmantošanu un kaitēkļu preventīvu pārvaldību ASV lauku kultūraugos"), *Environmental Science and Technology*, 2015. gads, 49, 8, 5088–5097. lpp. https://pubs.acs.org/doi/10.1021/es506141g

([18]) Valsts piezīmēm par ĢM kukurūzu var piekļūt, izmantojot *EFSA* jautājumu reģistru: http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/login?

([19]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx

([20]) https://sdgs.un.org/2030agenda

V. tā kā Eiropas Parlaments astotajā sasaukumā kopumā pieņēma 36 rezolūcijas, ar kurām iebilda pret tādu ĢMO laišanu tirgū, kas paredzēti izmantošanai pārtikā un dzīvnieku barībā (33 rezolūcijas), kā arī iebilda pret ĢMO audzēšanu Savienībā (3 rezolūcijas); tā kā devītajā sasaukumā Eiropas Parlaments jau ir pieņēmis 18 iebildumus pret atļauju laist tirgū ĢMO; tā kā neviena no minētajiem ĢMO atļaušanai nav sniegts pozitīvs atzinums ar dalībvalstu kvalificētu balsu vairākumu; tā kā iemesli, kuru dēļ dalībvalstis neatbalsta atļaujas piešķiršanu, cita starpā attiecas arī uz piesardzības principa neievērošanu atļaujas piešķiršanas procesā un zinātniski nenoskaidrotiem jautājumiem saistībā ar riska novērtējumu;

W. tā kā Komisija turpina piešķirt atļaujas ĢMO, neraugoties uz pašas atzītajām nepilnībām demokrātijas ziņā, atbalsta trūkumu no dalībvalstu puses un Parlamenta iebildumiem;

X. tā kā nav vajadzīgas izmaiņas tiesību aktos, lai Komisija varētu neatļaut ĢMO, ja pārsūdzības komitejā ar dalībvalstu kvalificētu balsu vairākumu nav sniegts pozitīvs atzinums ([21]);

1. uzskata, ka Komisijas īstenošanas lēmuma projekts pārsniedz Regulā (EK) Nr. 1829/2003 paredzētās īstenošanas pilnvaras;

2. uzskata, ka Komisijas īstenošanas lēmuma projekts neatbilst Savienības tiesību aktiem, jo nav savienojams ar Regulas (EK) Nr. 1829/2003 mērķi, kas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 178/2002 ([22]) paredzētajiem vispārējiem principiem ir nodrošināt pamatu, lai garantētu cilvēku dzīvības un veselības, dzīvnieku veselības un labturības, vides un patērētāju interešu augsta līmeņa aizsardzību saistībā ar ĢM pārtiku un dzīvnieku barību, vienlaikus nodrošinot efektīvu iekšējā tirgus darbību;

3. prasa Komisijai atsaukt īstenošanas lēmuma projektu;

4. atzinīgi vērtē to, ka Komisija 2020. gada 11. septembra vēstulē komitejas locekļiem beidzot atzina, ka ĢMO atļauju piešķiršanas lēmumos ir jāņem vērā ilgtspēja ([23]); tomēr pauž dziļu vilšanos, jo šajā laikā Komisija ir turpinājusi piešķirt atļaujas importēt Savienībā ĢMO, lai gan Parlaments pret to joprojām iebilst un vairākums dalībvalstu balso pret šādu atļauju piešķiršanu;

5. aicina Komisiju steidzami rīkoties saistībā ar ilgtspējas kritēriju noteikšanu, pilnībā iesaistot tajā Parlamentu; aicina Komisiju sniegt informāciju par to, kā un kādā termiņā tiks īstenots šis process;

6. atkārtoti aicina Komisiju neapstiprināt herbicīdizturīgus ĢM kultūraugus, kamēr visaptveroši nav izanalizēti ar atliekām saistītie veselības apdraudējumi, izskatot katru gadījumu atsevišķi, un tādējādi pilnībā jāizvērtē atliekas, ko rada ĢM kultūraugu apsmidzināšana ar papildu herbicīdiem, kā arī ir jāizvērtē herbicīdu noārdīšanās produkti un jebkāda kombinētā ietekme, tostarp ar pašu ĢM augu izmantošanu radītā;

7. atkārtoti aicina Komisiju neatļaut tādu izmantošanai pārtikā vai dzīvnieku barībā paredzētu ĢM augu importu, kas ir izturīgi pret herbicīdaktīvām vielām, kuras nav atļauts izmantot Savienībā;

8. aicina *EFSA* izmeklēt būtiskās atšķirības starp vietējiem Bt toksīniem un tiem, kas ekspresēti ar sintētiskiem transgēniem ĢM kultūraugos, kā arī paplašināt riska novērtējumu, lai pilnībā ņemtu vērā visu Bt toksīnu, ĢM augu un to sastāvdaļu mijiedarbību, atliekas, kas radušās no apsmidzināšanas ar papildu herbicīdiem, vidi, kā arī ietekmi uz sabiedrības veselību un pārtikas nekaitīgumu;

([21]) Komisija "drīkst izdot", nevis "izdod" atļauju, ja nav dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma, kas atbalsta pārsūdzības komiteju saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 182/2011 (6. panta 3. punkts).

([22]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.).

([23]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf

9. aicina *EFSA* vairs neatzīt toksicitātes pētījumus, kas veikti ar izolētiem proteīniem, kuru struktūra un bioloģiskā iedarbība var atšķirties no tiem proteīniem, kurus ražo pats augs, un pieprasīt, lai visi testi tiktu veikti ar audiem, kas iegūti no ĢM augiem;

10. aicina *EFSA* pieprasīt datus par pārtikas un barības, kas iegūta no ģenētiski modificētiem augiem, patēriņa radīto ietekmi uz zarnu mikrobiomu;

11. vēlreiz mudina Komisiju ņemt vērā Savienības saistības saskaņā ar starptautiskiem nolīgumiem, piemēram, Parīzes Klimata nolīgumu, ANO Biodaudzveidības konvenciju un ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem; atkārtoti aicina īstenošanas aktu projektiem pievienot paskaidrojuma rakstu, kurā paskaidrots, kā tiek ievērots princips "nekaitēt" ([24]);

12. vērš uzmanību uz to, ka grozījumos, ko attiecībā uz priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 182/2011 ([25]), Eiropas Parlaments 2020. gada 17. decembrī pieņēma kā pamatu sarunām ar Padomi, ir norādīts — bez dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma atbalsta Komisija nedrīkst piešķirt atļauju izmantot ĢMO; uzstāj, ka Komisijai ir jāievēro šī nostāja, un aicina Padomi turpināt darbu un steidzami pieņemt vispārēju pieeju, strādājot pie šī dokumenta;

13. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

([24]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0005, 102. punkts.
([25]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0364.